

**DIFERENȚE SOCIODEMOGRAFICE ÎN STRUCTURA SARCINIRILOR:
ANALIZA LONGITUDINALĂ**

Elena CARCEA³⁰, cercetător științific,
Centrul de Cercetări Demografice al INCE

This article analyzes the structure of the pregnancies of women born between 1963-1966 and 1977-1980. The study is based on the secondary analysis of MICS (2012) data in the Republic of Moldova. There has been an increase in the proportion of live births in the younger cohort, as well a decrease in the proportion of abortions in the total number of pregnancies. The greatest differences in the structure of pregnancies are determined by the level of education of the woman. At the same time, there were no significant differences in the structure of pregnancies by the area of residence of women.

Keywords: structure of pregnancy, live births, abortion, level of education, marital status, woman.

Cercetarea comportamentului reproductiv al femeilor din punct de vedere al caracteristicilor sociodemografice este importantă deoarece permite cunoașterea mai profundă a evoluției și schimbărilor în structura fenomenului respectiv. Acest articol are ca scop identificarea diferențelor care există în rezultatul unei sarcini, și anume a nașterilor vii, avorturilor induse, avorturilor spontane și nașterilor cu făt mort în funcție de nivelul de educație, statutul marital și mediul de reședință al femeilor.

Statisticile vitale prezintă în mod tradițional nașterile, avorturile induse, avorturile spontane și nașterile cu făt mort, în mod separat. Datele privind sarcinile din punct de vedere structural oferă o imagine cuprinzătoare, dar și diferită a comportamentului reproductiv feminin. Studiarea structurii sarcinilor demonstrează informații importante privind anumite tendințe în evoluția sarcinilor și nașterilor în rândul femeilor. Analiza datelor privind rata sarcinilor și rezultatele ei sunt foarte importante în planificarea, implementarea și evaluarea programelor de sănătate maternă și a copilului, precum și în cadrul planificării familiale [2].

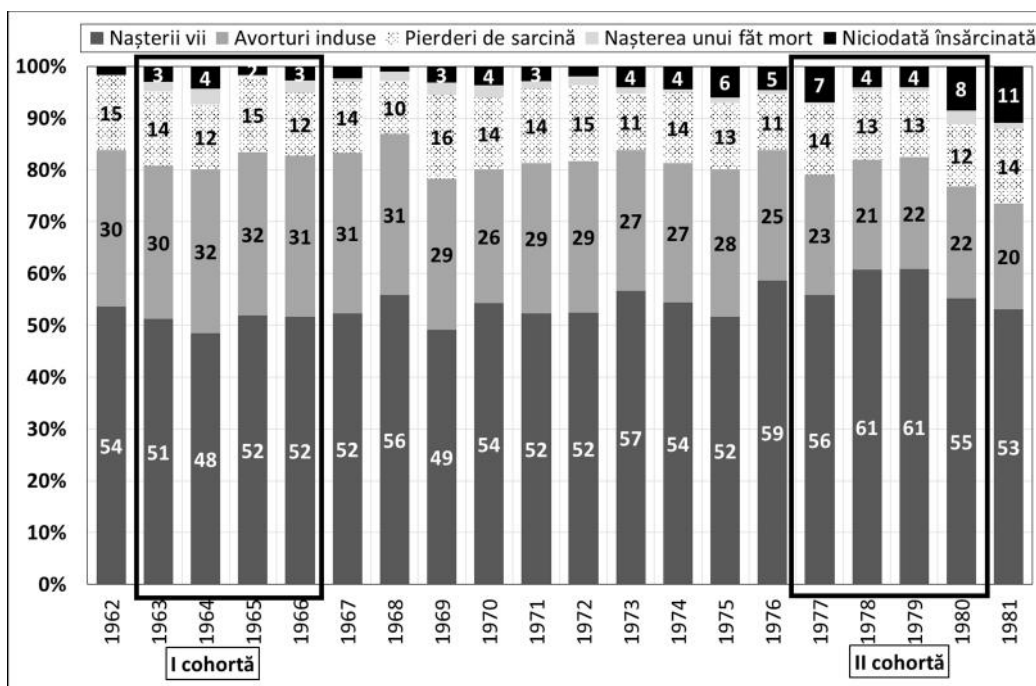
Date și metode. Studiul se bazează pe analiza statistică secundară a datelor Studiului de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS), care a fost realizat în Republica Moldova în anul 2012 de către Centrul Național de Sănătate Publică al Ministerului Sănătății, cu suportul UNICEF și în colaborare cu Biroul Național de Statistică, Institutul de Cercetări Științifice în Ocrotirea Sănătății Mamei și Copilului, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Centrul Național de Management în Sănătate și Centrul Național de Sănătate a Reproduserii și Genetică Medicală.

Studiul MICS este un program internațional de studiere a gospodăriilor casnice elaborat de UNICEF și are la bază monitorizarea progreselor în realizarea obiectivelor și țințelor care provin din acordurile internaționale recente: Declarația Mileniului, adoptată de toate 191 state membre ale Națiunilor Unite în septembrie 2000, și Planul de acțiune "O lume demnă pentru copii", adoptată de 189 de state membre la Sesiunea specială a Națiunilor Unite privind copiii în mai 2002 [1]. Eșantionul în Republica Moldova a reprezentat 6000 de femei de vârstă 15-49 de ani. Studiul actual reprezintă analiza comparativă a structurii sarcinilor pentru două cohorte feminine, prima cohortă reprezintă femeile născută în anii 1963-1966, iar a doua se referă la femeile născute în anii 1977-1980.

³⁰ © Elena CARCEA, carcea.elenaa@gmail.com

Rezultatele cercetării

Studiul efectuat a evidențiat că în cohorta femeilor născute în anii 1963-1966, în jur de jumătate de sarcini s-au finisat cu nașteri vii (48-50%), proporția avorturilor constituie aproximativ 1/3 (30-32%) din totalul sarcinilor. Caracteristic cohortei femeilor din anii 1977-1980 este ponderea mai mare a nașterilor vii în structura sarcinilor (55-61%) și ponderea mai redusă a avorturilor (21-23%). Pierderile de sarcină sunt neesențiale și constituie 12-15% pentru ambele cohorte. Rata femeilor care nu au fost însărcinate este relativ mică și constituie 2-4% în prima cohortă și 4-8% în cohorta a doua (Fig. 1). Schimbărilor pozitive înregistrate în cohorta a doua se datorează îmbunătățirii serviciilor medicale în domeniul planificării familiale.

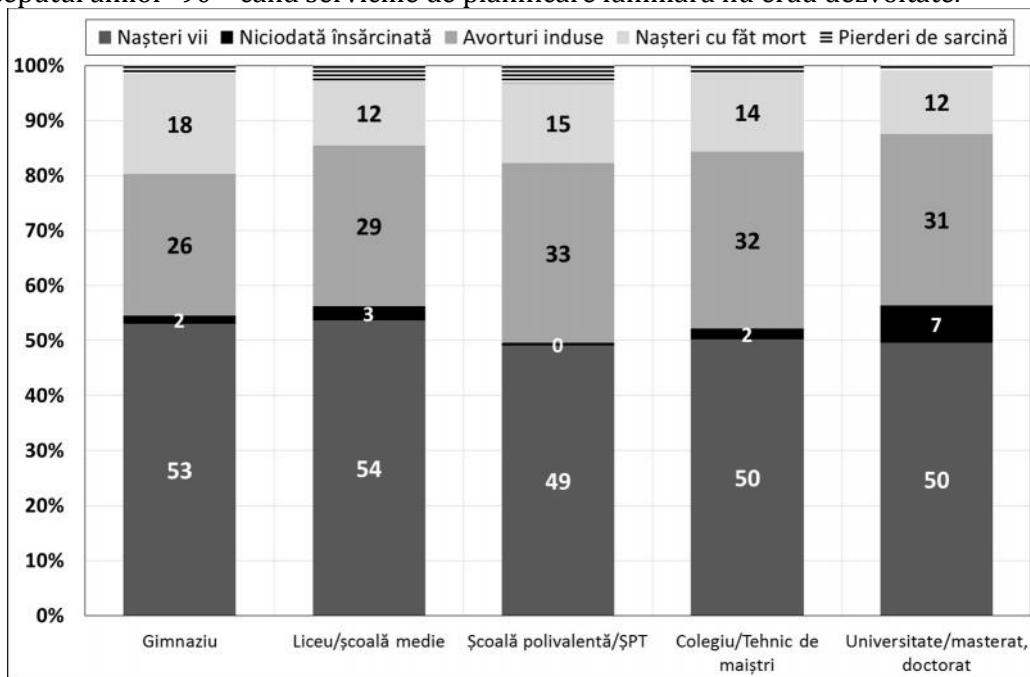
Figura 1. Structura sarcinilor în funcție de anul nașterii a femeilor, anii 1962-1981, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor MICS (2012), Republica Moldova.

Studiile în domeniu demonstrează că un factor de definire a structurii sarcinii este nivelul de educație al femeii. O pondere destul de redusă al avorturilor este caracteristic pentru persoanele cu un nivel de educație mai ridicat (având și un nivel redus al nașterilor), foarte religioase, precum și care folosesc metode de contracepție moderne. În medie femeile căsătorite au mai puține întreruperi de sarcină decât cele necăsătorite, iar rata avorturilor este mai mare pentru femeile din zonele urbane din cauza accesibilității mai ridicate la serviciile de întrerupere de sarcină [5].

Analiza structurii sarcinilor femeilor din cohorta 1963-1966 demonstrează unele diferențieri în funcție de nivelul de educație. Proporția nașterilor vii în numărul total de sarcini variază în limitele 49-54% (Fig. 2). Ponderea nașterilor vii este mai mare în rândul femeilor cu studii gimnaziale – 53% și studii liceale – 54%. Totodată, acestea au cele mai mici rate a avorturilor. Femeile cu nivel gimnazial de studiu au cea mai mare rată a nașterilor cu făt mort (18%). Rata femeilor care nu au fost

niciodată însărcinate este mai mare în cazul celor care au nivelul de studii superioare (7%). Proporția avorturilor induse este relativ constantă pentru femeile cu studii profesionale și studii universitare, acestea constituie aproximativ o treime din numărul total de sarcini (31-33%). Proporția nașterilor cu făt mort se constată a fi aproximativ egală pentru toate nivelurile de educație (15%). Pierderile de sarcină au fost într-un număr redus pentru toată cohorta analizată (2%). Cu toate că există unele diferențe în ratele avorturilor în funcție de nivelul de educație, acestea nu sunt semnificative. Presupunem că lipsa unor modificări în proporția avorturilor este determinată de perioada reproductivă a acestor femei – jumătatea anilor '80 și începutul anilor '90 – când serviciile de planificare familiară nu erau dezvoltate.

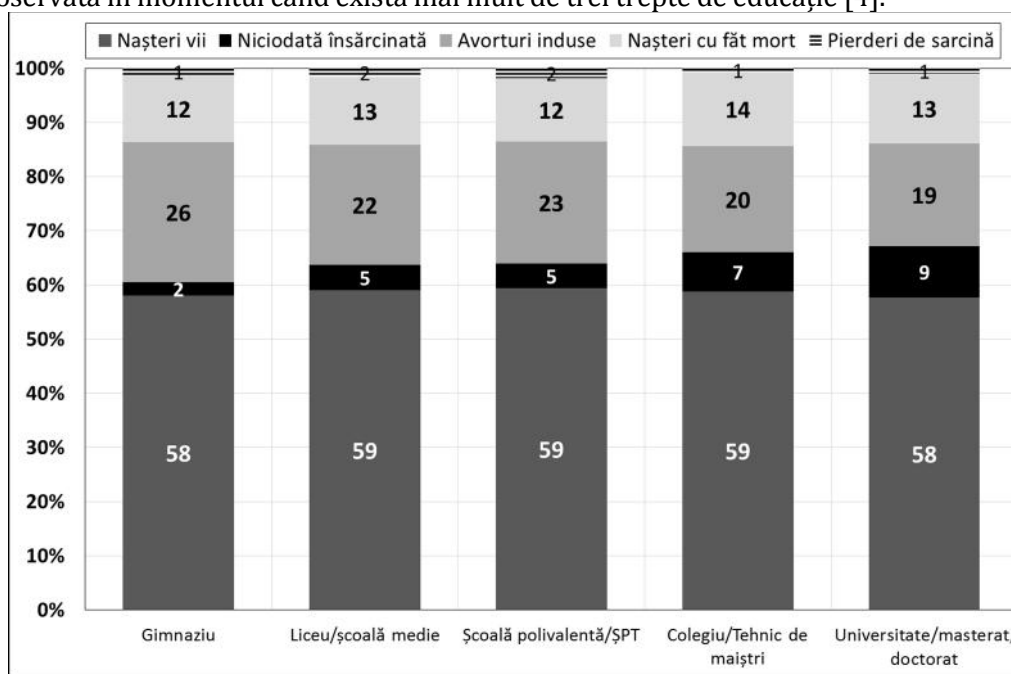
Figura 2. Structura sarcinilor cohorței feminine născute în anii 1963-1966 după nivelul de educație, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor MICS (2012), Republica Moldova.

În comparație cu cohorta anilor 1963-1966, cohorta femeilor din anii 1977-1980 se caracterizează printr-o rate mai mari a nașterilor vii și proporții mai scăzută a avorturilor. Ponderea nașterilor vii în structura sarcinilor acestor femei este circa 58-59%. Schimbări importante se observă la femeile cu nivelul de educație superior unde nașterile vii constituie 58%, ceea ce semnifică cu 8% mai mult decât în cohorta 1963-1966 (Fig. 2 și Fig. 3). Totodată, observăm o proporție mai mare a femeilor care nu au fost însărcinate, în special, pentru femeile cu studii superioare (9% comparativ cu 7% în prima cohortă). Având în vedere că femeile din cohorta 1977-1980 la momentul studiului (2012), au fost în vârstă de 32-35 de ani și încă nu au finalizat perioada de reproducere, ponderea celor care nu au fost însărcinate poate să se micșoreze. Trebuie de menționat că nivelul de educație al femeilor cu studii primare în cadrul acestei analize nu este studiat, din motiv că este subreprezentat (o singură femeie care niciodată nu a fost însărcinată).

Rezultatele studiului evidențiază că avorturile din cohorta a doua sunt mai reduse față de cele înregistrate în prima cohortă, cu aproximativ 10%. Proportia avorturilor este aproximativ egală la femeile cu studii liceale, studii profesionale și studii tehnice (20-23%). Valoarea maximă a ponderii avorturilor a fost înregistrată la femeile cu studii gimnaziale (26%), iar valoarea minimă la cele cu studii superioare (19%). Nașterile cu făt mort se remarcă în jur de 12-14% în structura sarcinilor, fiind în egală măsură pentru toate nivelele de educație. Constatăm, cele mai mari diferențe în comportamentul reproductiv sunt la femeile cu studii gimnaziale și cele cu studii superioare.

Mai multe studii din domeniu au demonstrat o relație inversă privind ratele de avort, care sunt mai scăzute în rândul femeilor mai culte, și are tendința să scadă o dată cu creșterea nivelului de educație. Pentru Republica Moldova, această relație nu este reprezentativă și nu prezintă diferențe evocatoare majore pe nivel educațional. Cele mai mici rate de fertilitate sunt specifice femeilor instruite, iar această relație poate fi observată în momentul când există mai mult de trei trepte de educație [4].

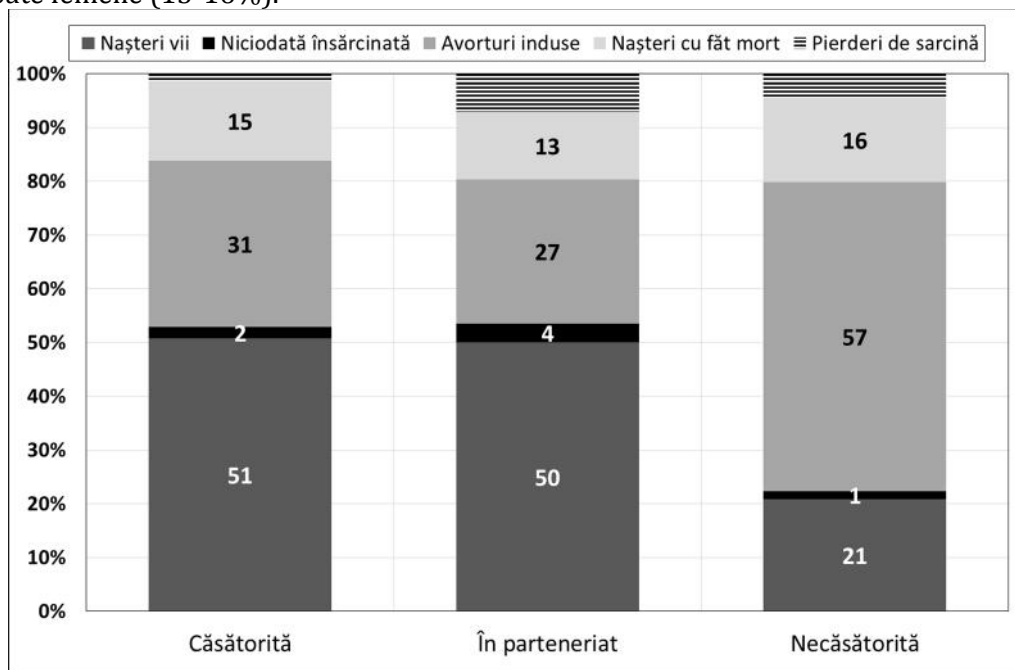

Figura 3. Structura sarcinilor cohorței feminine născute în anii 1977-1980 după nivelul de educație, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor MICS (2012), Republica Moldova.

Diferențe semnificative au fost înregistrate în structura sarcinilor femeilor în funcție de statutul marital. În cadrul cohorței mai în vârstă (1963-1966) s-a observat că femeile căsătorite și cele care se află în parteneriat au aceeași proporție de nașteri vii – 50-51%. În același timp, femeile necăsătorite au raportat o proporție mai mică a nașterilor vii – 21% (Fig. 4). Ponderea femeilor care nu au fost însărcinate este foarte mică pentru toate categoriile – 1-4%. Cele mai multe avorturi sunt reprezentative femeilor necăsătorite – 57%. Aceasta ar demonstra că, din punct de vedere social, nașterea la femeile necăsătorite în acea perioadă a fost puțin acceptabilă, precum și dificultățile financiare mai mari pentru mamele solitare.

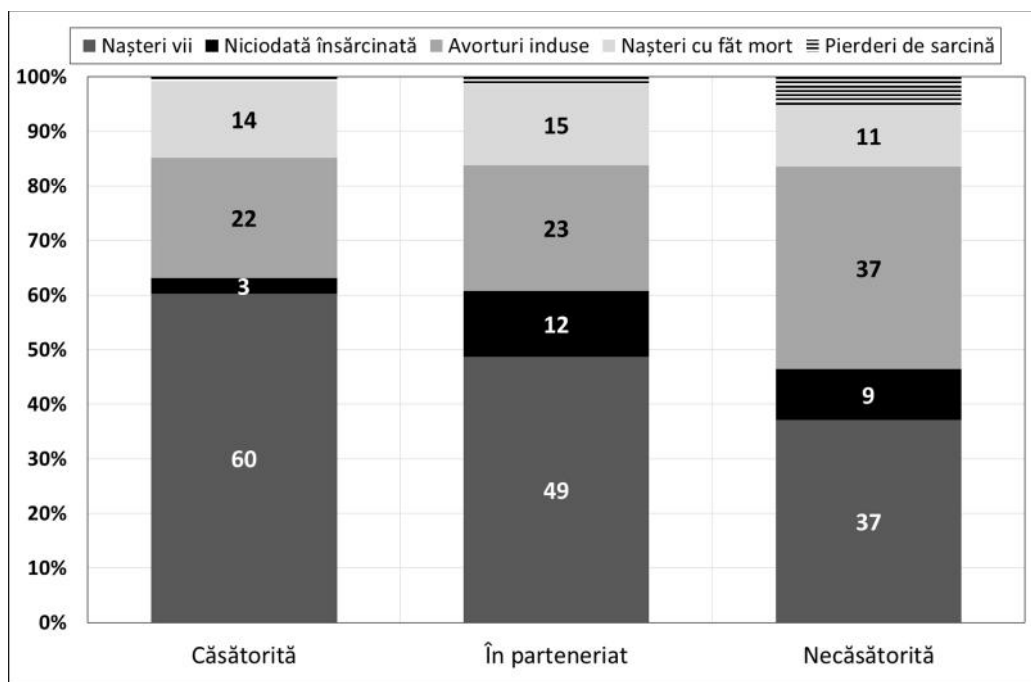
O proporție ridicată a avorturilor o au și femeile căsătorite, circa 31% din totalul de sarcini. Rata ridicată a avorturilor pentru această cohortă poate fi explicată prin lipsa mijloacelor de contracepție și programelor de planificare familiară. Proporția nașterilor cu făt mort este una destul de mare, aproximativ egală pentru toate femeile (13-16%).

Figura 4. Structura sarcinilor coherței feminine născute în anii 1963-1966 după statutul marital, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor MICS (2012), Republica Moldova.

Structura sarcinilor în funcție de statutul civil al femeilor din cohorta anilor 1977-1980 se diferențiază față de cea a femeilor din cohorta anilor 1963-1966. În cohorta anilor 1977-1980, cea mai mare proporție a nașterilor vii revine femeilor căsătorite – 60%, fiind urmată de proporția femeilor care trăiesc în concubinaj – 49%, pe ultimul loc plasându-se ponderea femeilor necăsătorite – 37% (Fig. 5). S-a observat o creștere a nașterilor vii pentru toate categoriile, cea mai semnificativă fiind pentru femeile necăsătorite – de la 21% în prima cohortă la 37% în cohorta a doua. Aceasta ar presupune că stigmatizarea femeilor necăsătorite de a avea copii în afara familiei s-a redus. Menționăm că proporția femeilor care nu au fost însărcinate a crescut pentru toate grupele analizate și variază în limitele 3%-12%. Ponderea avorturilor s-a micșorat la fiecare grup de femei. Cea mai importantă reducere s-a constatat la femeile necăsătorite, de la 57% în prima cohortă la 37% în cohorta a doua (Fig. 4 și Fig. 5). Ponderea avorturilor în rândul femeilor căsătorite din cohorta a doua a constituit 22% comparativ cu 31% în prima cohortă. Nașterile cu făt mort nu s-au schimbat, fiind cu 1-2% mai puțin decât în prima cohortă.

Figura 5. Structura sarcinilor cohorței feminine născute în anii 1977-1980 după statutul marital, %

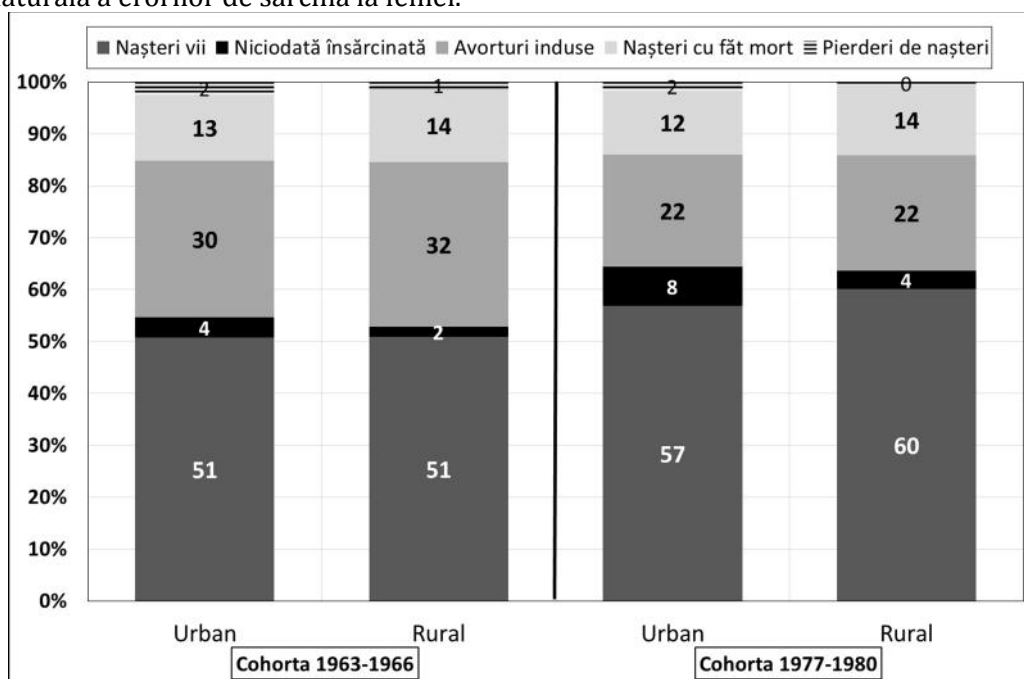
Sursa: Calculele autorului în baza datelor MICS (2012), Republica Moldova.

Potrivit studiului *Reproductive, Maternal and Child Health in Eastern Europe and Eurasia: A Comparative Report*, aproximativ 53% din cazurile primului raport sexual reprezintă o experiență premaritală. O proporție mare de femei care au raportat relații sexuale premaritale au folosit o metodă de contracepție, comparativ cu femeile care nu au avut relații premaritale, ci doar în cadrul familiei. Din acele femei care au folosit metode de contracepție, doar în 3% din cazuri a fost o metodă modernă. Aproximativ 50% din tinerele de 15-24 de ani au specificat că au avut o experiență sexuală [4].

Atât femeile din mediul rural, cât și cele din zona urbană din cadrul cohorței anilor 1963-1966 au raportat în egală măsură că au rămas însărcinate. În același timp, doar 51% din sarcini ale femeilor din zonele urbane au dus la nașteri vii, în timp ce 30% din sarcini au fost întrerupte. Aceiași situație a fost constatată și pentru femeile din zona rurală – 51% nașteri vii și 32% avorturi induse (*Fig. 6*). Proporția femeilor din mediul urban care nu au fost însărcinate reprezintă doar 4%, iar a celor din mediul rural doar 2%. Ponderea nașterilor cu făt mort reprezintă circa 13% din structura sarcinilor și este specific femeilor din ambele medii de reședință.

Comparativ cu femeile născute în 1963-1966, în cohorta mai tânără, s-au înregistrat procente mai mari ale sarcinilor care au dus la nașteri vii. Femeile din mediul rural au mai multe nașteri vii (60%) decât femeile din mediul urban (57%). Aceasta se datorează faptului că femeile din orașe sunt orientate mai mult spre o carieră, în timp ce femeile din zona rurală spre o familie [3]. Procentul femeilor din zona urbană care nu au fost însărcinate este de două ori mai mare decât cel al femeilor din zona rurală. La fel, specificăm, atât pentru femeile din zona urbană, cât și pentru cele din zona rurală finisarea sarcinilor cu un avort indus, a fost de 22%. Proporția sarcinilor reziliate prin avorturi induse, a fost mai mare pentru cohorta

anilor 1963-1966 - cu 8 puncte procentuale în rândul femeilor din mediul urban și cu 10 puncte procentuale în rândul femeilor din mediul rural. Acest lucru se datorează faptului că pentru femeile mai în vârstă avortul indus a fost principala metodă de control al fertilității. În același context menționăm că femeile din cohorta anilor 1977-1980 au utilizat metode contraceptive moderne și, prin urmare, a fost mai puțină necesitate de întrerupere a sarcinilor. Proporția pierderilor de sarcină pentru femeile din cohorta 1963-1966 și cohorta 1977-1980 (Fig. 6) se constată aproximativ aceeași. Aceste pierderi de sarcină au fost cel mai probabil în intervalul de frecvență naturală a erorilor de sarcină la femei.

Figura 6. Structura sarcinilor cohorței feminine născute în anii 1963-1966 și în anii 1977-1980 după mediul de reședință, %

Sursa: Calculele autorului în baza datelor MICS (2012), Republica Moldova.

Concluzii. În cadrul primei cohorțe, cea mai mare pondere a nașterilor vii a fost înregistrată la femeile cu studii liceale și medii de specialitate. În cadrul cohorței a doua proporția nașterilor vii este aproximativ egal pentru femeile de toate nivelurile de educație. Specific femeilor născute în anii 1963-1966 căsătorite și celor care locuiesc în parteneriat este proporția înaltă a nașterilor vii. Femeile căsătorite și născute în anii 1977-1980 se diferențiază printr-o pondere mai înaltă a nașterilor vii decât femeile necăsătorite și cele care locuiesc în concubinaj. Femeilor necăsătorite le este caracteristic rate înalte a avorturilor. Diferențe semnificative în structura sarcinilor în funcție de mediul de reședință al femeilor nu s-au constatat.

Referințe bibliografice

1. MSRM, CNSP, AEDC, OMS, UNICEF. Republica Moldova Studiu de Indicatori Multipli în Cuiburi 2012, Chișinău 2014, 324 p. ISBN 978-9975-66-442-4.
2. Surinder, W., Wayne, J. M., Pregnancy Outcomes, Health Reports, Summer 1996, Vol. 8, No. 1
3. Takirova, A., Reproductive Health Patterns in Post-Soviet Central Asian Countries, Master Thesis, Charles University in Prague, Prague 2012
4. U.S. Department of Health and Human Services for CDC, Atlanta, GA and ORC Macro, Measure DHS+, Calverton, Maryland, USA. Reproductive, Maternal and Child Health in Eastern Europe and Eurasia: A Comparative Report, U. S. DEPARTMENT OF HEALTH
5. Сакевич В. Аборту противостоят образованность, религиозность и использование контрацепции. În: Демоскоп Weekly № 279-280, [online] 5-18 martie 2007, [citată 10 noiembrie 2016]. ISBN 1726-2887 Disponibil:
<http://demoscope.ru/weekly/2007/0279/tema03.php>